

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSTÖD

Reserapport

Sydkorea 2023

Dnr: 2023-368

Innehåll

1. Kort om Sydkorea och adoptioner till Sverige	3
2. Bakgrund och syfte med resan	4
2.1 Syfte med resan.....	4
2.2 Deltagare och medverkande under resan.....	5
3. Besök på myndigheter och organisationer	5
3.1 Svenska ambassaden	5
3.2 Korean Unwed Mothers' Families Association ..	6
Myndigheternas stöd till ensamstående föräldrar	6
Erfarenhet av rådgivningen till ensamstående mödrar	6
Risker för oegentligheter.....	7
3.3 TheRUTHtable.....	7
3.4 Professor Ra Mi So och advokat Pill Kyu Hwang	7
Regelverket förr och nu.....	8
Rådgivning till biologiska föräldrar	8
Statlig tillsyn över adoptionsorganisationerna....	9
Uppgifter om oegentligheter	9
3.5 Truth and Reconciliation Commission.....	10
3.6 National Center for the Rights of the Child.....	11
Ursprungssökning.....	11
3.7 Sociala myndigheter	11
Barnutredningar.....	12
Rådgivning till biologiska föräldrar	12
3.8 Korea Welfare Services.....	13
KWS adoptionsförmedling.....	13
Framtagandet av barnrapport	14
Beaktande av subsidiaritetsprincipen	15
Frågor om kostnader, adoptionsavgift och organisationens finansiering	15
Statens tillsyn av organisationen	16
Ursprungssökning.....	16
3.9 Rädda Barnen.....	16
Lag om anonyma födselar.....	17
Adoptionssystemet idag	17
Ursprungssökning.....	17
Uppgifter om oegentligheter	17
Önskade förbättringar	18
Situationen för barn på institution	18
3.10 KoRoot.....	18
Adoptionssystemet i allmänhet.....	18
Myndigheternas arbete	20
Ursprungssökning och tillgång till information	20
Kommande förändringar i lagstiftningen	20
3.11 Human Rights Beyond Borders	20
3.12 Danish Korean Rights Group.....	21
Adoptioner idag	21
Hur kan MFoF bidra till att stärka rättssäkerheten?.....	22
4. Sammanfattande kommentarer	22
Bilaga 1: MFoF:s program i Sydkorea	24

1. Kort om Sydkorea och adoptioner till Sverige

Officiellt namn	Republiken Korea (Taehan Minguk)
Invånarantal	51 628 117 (2022)
Huvudstad	Seoul, 9 600 000 invånare (folkräkning 2020)
1993 års Haagkonvention om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner	Signerades den 24 maj 2013 Ratificering pågår och beräknas träda i kraft under 2025.
Adoptionsmyndighet	National Center for the Rights of the Child (NCRC) 6th - 7th Floor, G Tower, 71 Sambong-ro Jongno-gu Seoul Internet: https://www.ncrc.or.kr/ncrc_en/main.do
Adoptioner till Sverige	Under 2023 förmedlades sex adoptioner till Sverige jämfört med nio under 2022 och nitton under 2021.
Svenska adoptionsorganisationer i landet	Adoptionscentrum

2. Bakgrund och syfte med resan

Adoption av barn från Sydkorea till Sverige har pågått sedan 1960-talet och nådde sin största omfattning under 1970 – 1980-talen. Antalet adoptioner var som högst 1974 då 660 barn invandrade till Sverige i adoptions syfte.¹ Efter detta har antalet adoptioner från Sydkorea stadigt minskat. Under åren 2020 – 2023 har totalt 47 barn adopterats till Sverige via en auktoriserad adoptionsorganisation. Idag finns över niotusen personer i Sverige som adopterats från Sydkorea.² I dagsläget finns det en svensk adoptionsorganisation, Adoptionscentrum, som har auktorisation att förmedla barn för adoption i landet.

MFoF genomför regelmässigt resor till de länder som de svenska adoptionsorganisationerna har samarbete med. Den senaste resan till Sydkorea genomfördes år 2014.³ Myndigheten hade planerat att besöka Sydkorea under 2020, i samband med prövningen av Adoptionscentrums ansökan om auktorisation för adoptionsförmedling i landet, men utbrottet av coronapandemin och de påföljande reserestriktionerna innebar att resan fick ställas in.

Sedan dess har MFoF fått nya uppdrag, bl.a. att tillhandahålla stöd vid ursprungssökning samt att vara nationell kontaktpunkt vid frågor om oegentligheter vid internationella adoptioner. Sydkorea har samtidigt tagit flera steg närmare en ratificering av Haagkonventionen⁴, bl.a. genom att ta fram ny lagstiftning på flera områden.⁵ Under 2022 beslutades att den särskilda kommissionen, the Truth and Reconciliation Commission (TRC), som inrättats för att utreda bl.a. kränkningar av mänskliga rättigheter i Sydkorea under en stor del av 1900-talet även skulle utreda misstänkta kränkningar av mänskliga rättigheter vid internationella adoptioner.⁶

I den här rapporten redogörs för den information MFoF inhämtat under resan till Sydkorea i oktober 2023. I slutet av rapporten sammanfattas de orsaker vi identifierat till att barn blir aktuella för internationell adoption, hur utvecklingen på adoptionsområdet sett ut de senaste åren och vilka kommande förändringar som är att vänta i och med ratificeringen av Haagkonventionen. Vi belyser även några av de risker och farhågor som framförts av personer och organisationer vi mött.

2.1 Syfte med resan

Syftet med resan var att följa utvecklingen på adoptionsområdet i landet. Under resan ville vi bland annat

- få ökad kunskap om adoptionsförfarandet som det ser ut idag,
- få ökad kunskap om den pågående ratificeringen av Haagkonventionen, särskilt om statens utvidgade roll vid adoptionsförmedling och nya lagförslag om födelseregistrering av barn,
- utreda vilka risker för oegentligheter som finns och hur dessa hanteras,
- undersöka hur och vilka barn som blir tillgängliga för adoption och vad som görs för att undvika att barn separeras från sina familjer,
- få mer information om TRC:s pågående utredning av internationella adoptioner, samt

¹ Observera att statistiken omfattar alla barn som invandrat i adoptions syfte, oavsett om de förmedlats via en auktoriserad adoptionsorganisation eller inte. Statistiken finns tillgänglig på MFoF:s hemsida: <https://mfof.se/sarskilda-innehallssidor/statistik/statistik-om-internationella-adoptioner/utomnordiskt-fodda-barn-som-invandrat-i-adoptionssyfte.html>

² Fram till och med 2021 hade 9 120 personer adopterats till Sverige från Sydkorea. Statistiken finns tillgänglig på MFoF:s hemsida: <https://mfof.se/sarskilda-innehallssidor/statistik/statistik-om-internationella-adoptioner/utomnordiskt-fodda-barn-som-invandrat-i-adoptionssyfte.html>

³ Dnr MA 2014/38

⁴ Den i Haag den 29 maj 1993 antagna konventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner

⁵ Som ett led i ratificeringen av Haagkonventionen har lagarna The Act on Intercountry Adoption och The Special Act on domestic adoption antagits. Lagarna träder i kraft i 19 juli 2025.

⁶ <https://www.jinsil.go.kr/en/>

- få mer information om tillvägagångssätt och möjligheter till stöd vid ursprungssökning.

Förhoppningarna var att träffa såväl myndighetsrepresentanter som andra relevanta aktörer med kunskap om den internationella adoptionsverksamheten, för att få så sätt få fördjupad kunskap om situationen i landet och samla information som kan vara av intresse för adopterade i Sverige.

2.2 Deltagare och medverkande under resan

Från MFoF:s sida deltog avdelningschef Tommy Marksén samt två utredare inom internationella adoptioner, Anna Nyström Ferm och Liselott Holmberg.

Personal på svenska ambassaden i Seoul var behjälpliga med att boka in möten. Personal från ambassaden närvarade även vid vissa möten, bland annat med Truth and Reconciliation Commission och National Centre of the Rights of the Child (NCRC). Vid mötena 12 - 13 oktober närvarade även en tolk på engelska – koreanska.

Innehållet i denna rapport baserar sig på MFoF:s minnesanteckningar från de genomförda mötena samt visst skriftligt underlag som MFoF fått del av i och med dessa och som finns sparade som bilagor i ärende AD 2023-368.

3. Besök på myndigheter och organisationer

3.1 Svenska ambassaden

Resans första möte var med ambassadör Daniel Wolvén på svenska ambassaden i Seoul. Vi träffade även Joohwi Kang, informationshandläggare, som varit behjälplig med mycket av det praktiska inför och under resan.

Mötet inleddes med att vi berättade om MFoF:s olika uppdrag och syftet med resan. Daniel Wolvén informerade oss om läget i landet och ambassadens erfarenhet av adoptionsfrågor. Han berättade om hur Sverige har ett långt förflutet med Sydkorea när det gäller adoptioner; Sverige var med och finansierade ett fältsjukhus under Koreakriget på 50-talet och det var under den perioden som adoptionerna påbörjades. Joowhi Kang berättade om de historiska skälen till adoption; Sydkorea var tidigare ett fattigt land och de som adopterades till USA i början var barn av blandat ursprung, ofta med en koreansk och en amerikansk förälder. Hon förklarade att synen på den tiden var att det var för barnens bästa. Vi frågade hur man ser på adoptioner i Sydkorea idag. Daniel Wolvén förklarade att åsikterna i landet gällande adoptioner till viss del går isär, men de upplever inte att det är något som det aktivt pratas om i media.

Vi lyfte situationen för ogifta mödrar och frågade om ambassaden kunde se någon effekt av de statliga stödåtgärderna, men av vad vi förstod så upplevdes de som begränsade och påverkan av det ännu mycket konservativa samhället var fortfarande stor.

I övrigt beskrevs Sydkorea som ett välfungerande land som till vissa delar är mer utvecklat än Sverige. Ambassaden har ingen kännedom om hur väl de myndigheter och organisationer som är inblandade i adoptionsprocessen följer gällande regler på området. De har heller ingen erfarenhet av att personer som genomför ursprungssökning kontaktar ambassaden i och med detta.

3.2 Korean Unwed Mothers' Families Association

Korean Unwed Mothers' Families Association (KUMFA) är en organisation som startades av och för ogifta mammor. KUMFA erbjuder läger vid varje större helgdag i Korea, för att tillhandahålla familjemiljöer för mammor och barn under semestertider. De tillhandahåller också stödprogram för utbildning, opinionsbildning och rådgivning för ogifta mödrar där de uppmuntrar kvinnorna att behålla barnet. De kan även stötta med praktiska saker som välling och blöjor.

Vi träffade Minjung Kim, ordförande för KUMFA. Hon berättade att situationen för ogifta kvinnor med barn fortfarande är svår. Det koreanska samhället präglas av såväl patriarkala värderingar som konfucianism. Ensamstående mammor har det ofta svårt ekonomiskt och möts av påtryckningar. Minjung Kim berömde de kvinnor hon träffar i organisationen då hon menade att de gjort ett modigt val i att självständigt uppfostra sina barn. Hon berättade om tiden innan Special Adoption Act infördes 2012. Då tilläts adoptionsorganisationerna i landet att bedriva hem för ensamstående mammor, vilket gjorde att de allra flesta valde att lämna bort sina barn för adoption. När adoptionsorganisationerna förbjöds driva dessa hem resulterade det i att fler kvinnor bestämde sig för att behålla barnen. Hon berättade att de adopterade hon möter är positiva till KUMFAs arbete.

Myndigheternas stöd till ensamstående föräldrar

Minjung Kim berättade att det ekonomiska stödet till ensamstående mammor idag är bättre än vad det varit. Staten försöker utveckla välfärdssystemet. Hon berättade om de olika typer av ekonomiska bidrag föräldrar har rätt till, och möjligheterna till extra ekonomiskt stöd för ogifta föräldrar. Hon var positiv till de förbättrande möjligheterna till ekonomiskt stöd från staten, även om hon menade att motiven till de statliga åtgärderna kanske snarare är de låga födelsetalen i landet och inte nödvändigtvis en förändrad syn på ensamstående mammors rättigheter. Minjung Kim uppgav även att ogifta mammor i vissa fall inte får stöd om de är under en viss ålder och tjänar över en viss gräns. Hon menade att detta är en nackdel för den som vill göra karriär och att inkomstgränsen enligt henne är för låg.

Minjung Kim berättade om hur fler och fler väljer att ta hand om sina barn istället för att överlämna dem till exempelvis adoption. Men även idag kan den som blir gravid utan att vara gift bli utstött från familjen. Minjung Kim nämnde dock flera positiva exempel där barnet bidragit till att föra familjen samman igen. Hon tror att om kvinnorna får mer information om stödet som de kan få så bidrar det till att de behåller barnet. Förut var det största skälet att kvinnor lämnade sina barn för adoption att de inte var finansiellt redo, tillsammans med påtryckningar från samhället. Nu när stödet finns är det fler som väljer att behålla barnet och uppfostra det.

Erfarenhet av rådgivningen till ensamstående mödrar

Vi frågade Minjung Kim om vad hon känner till om den rådgivning som lokala myndigheter numera tillhandahåller den som överväger att adoptera bort sitt barn. Hennes upplevelse var att myndigheternas rådgivning är neutral. Hon beskrev sedan hur det brukar gå till när en gravid kvinna söker stöd. Oftast börjar det med att kvinnan vänder sig till olika forum på internet. Där är adoptionsorganisationerna aktiva och snabba att svara. Enligt Minjung Kim erbjuder adoptionsorganisationerna fortfarande rådgivning till den som vänder sig dit, något hon är kritisk till. Hon menade att eftersom de tidigare tjänat pengar på att adoptioner genomfördes borde de nu istället erbjuda stöd till adopterade. Även KUMFA erbjuder rådgivning, men den fokuserar på att bidra till att den gravida kvinnan behåller sitt barn. Vi uppfattade hennes beskrivning som att de kvinnor som söker sig till antingen en adoptionsorganisation eller andra organisationer, så som KUMFA, redan har en viss inställning till hur de vill göra.

Risker för oegentligheter

Vi frågade om Minjung Kim fått några indikationer på att det förekommer oegentligheter i de adoptioner som genomförs idag. Hon berättade att hon hört talas om att mörkertalet för hur många barn som adopterats ska vara högre än de officiella siffrorna. Hon nämnde även ett medialt uppmärksammat fall där en person gripits av myndigheterna efter att ha köpt barn från en kvinna på sjukhus och därefter sålt det dyrt. Detta möjliggjordes på grund av nuvarande lag där föräldrarna själva ska registrera det nyfödda barnet. Den nya lagstiftning som kräver registrering av barns födsel redan på sjukhuset trodde hon kommer att förhindra att liknande saker sker i framtiden. Däremot uttryckte hon oro över den nya lagstiftning som tillåter anonyma födslar, då hon tror att den kommer leda till att fler överlämnar sina barn för adoption. Hon lyfte även barnens rätt att veta sitt ursprung i samband med detta, en rättighet som kommer att försvåras avsevärt. Hon påpekade att möjligheten att lämna bort ett barn i en *baby box* innebär att det är lätt att ta ogenomtänkta beslut att lämna bort sitt barn. Utöver detta påpekade hon att den tid som enligt lag måste ha förflutit innan en kvinna kan överlämna sitt barn till adoption – sju dagar – är för kort. Enligt henne borde denna tidsperiod vara åtminstone två till fyra veckor.

3.3 TheRUTHtable

Vi träffade Jeon Hyunsook som driver organisationen TheRUTHtable, en självhjälpsgrupp för mödrar som har adopterat bort barn. Det skriftliga underlag som MFOF fick ta del av vid mötet finns som bilaga i ärende AD 2023-368. NCRC Jeon Hyunsook har en PhD i *social welfare* och har erfarenhet av adoption, då hon själv är både adopterad och själv adopterat bort ett barn. TheRUTHtable har sju-åtta medlemmar som samlas kontinuerligt för att diskutera aktuella frågor och ge varandra känslomässigt stöd.

Jeon Hyunsook berättade för oss om sina erfarenheter av adoption. På nittioalet, när hon själv behövde fatta ett beslut om sitt ännu ofödda barn, hade hon inte den kunskap hon har idag. Hon förstod inte vad det innebar att gå med på adoption; att hon frånsade sig alla rättigheter och alla band till barnet. Hennes upplevelse är att adoptionssystemet inte har förändrats särskilt mycket, men hon har samtidigt ingen insyn i hur det fungerar idag. Däremot menade hon att stödet för ogifta mammor har förbättrats, men hon tror att det har att göra med de sjunkande födelsetalen i landet. Enligt Jeon Hyunsook saknas det fortfarande stöd för de som adopterat bort barn.

Hon nämnde särskilt svårigheterna att få tillgång till information, både för föräldern och barnet, då sekretessen kommer emellan: moderns uppgifter är sekretessbelagda gentemot barnet och vice versa. Själv lyckades Jeon Hyunsook till slut komma i kontakt med sin son, men det är enligt henne inte tack vare adoptionsorganisationen som hade informationen, utan tack vare andra adopterade.

Jeon Hyunsook var kritisk till förekomsten av babyboxar. Hon berättade om de adopterade som kommer tillbaka till Sydkorea för att söka sitt ursprung och är tacksamma för att de växt upp med kapacitet att kunna söka sitt ursprung, men som blir frustrerade när de stöter på oegentligheter i sina ärenden och där sanningen inte alltid blir tillgänglig för dem. Detta, menade hon, är något som blir än svårare för de som lämnats anonymt i en *baby box*. Hon berättade att NCRC tidigare kunde tillhandahålla tolkar och översättningstjänster, men på grund av de ökade volymerna på senare tid görs inte detta längre. De adopterade får numera endast information om hur ursprungssökningsproceduren ser ut, men det är upp till organisationer som Global Adoptees Overseas Link (GOAL) och KoRoot att hjälpa till. Staten påstår att de gör mer än vad de gjorde förr, vilket hon i och för sig höll med om, men hon betonade samtidigt behovet av mer stöd till ogifta mammor, både före och efter adoptionen - adoptionen börjar inte när barnet föds utan när kvinnan inser att hon är gravid.

3.4 Professor Ra Mi So och advokat Pill Kyu Hwang

Vi träffade professor So Ra Mi, Seoul National University School of Law, och advokat Pill Kyu Hwang, Foundation of Public Interest Human Rights Acts.

So Ra Mi berättade om sin bakgrund och hur intresset för de juridiska aspekterna av adoption väcktes i och med att hon träffade adopterade som återvände till Sydkorea. Hon har arbetat inom adoptionsområdet sedan 2008 och beskrivs som en av nyckelpersonerna bakom framtagandet av den nya lagstiftningen. Hon och Pill Kyu Hwang arbetade tidigare tillsammans på Foundation of Public Interest Human Rights Act.

Regelverket förr och nu

So Ra Mi började med att ge oss en genomgång av regelverket på adoptionsområdet fram till idag. Tidigare var myndigheterna inte inblandade i adoptionsprocessen utan allt överläts till den privata sektorn att hantera. *Special Adoption Act* infördes under 2012, och innebar förändringar till det bättre. So Ra Mi sammanfattade tre viktiga förändringar med införandet av *Special Adoption Act*:

- Krav på domstolsbeslut innan adoption
- Förälders samtycke till adoption kan lämnas tidigast efter sju dagar
- Ökad tillgång till adoptionsdokument

So Ra Mi poängterade dock att även enligt nuvarande lagstiftning hanterar den privata sektorn fortfarande stora delar av den faktiska adoptionsprocessen. Med nya lagstiftningen som börjar gälla 2025 kommer hela proceduren tas över av lokala och centrala myndigheter.

Innan 2012 hade majoriteten av de ogifta gravida kvinnorna bestämt sig för adoption redan innan barnet var fött. Detta menade både Pill Kyu Hwang och So Ra Mi var fel, både mot barnet och mot mamman som behövde få betänketid. Införandet av kravet på sju dagars betänketid innan det formella samtycket kan lämnas var därför en viktig förbättring. De förklarade att många ändrade sig när de fått mer information om vilka möjligheter till stöd som fanns. Vid framtagandet av de nya lagarna som träder i kraft 2025 försökte de därför utöka betänketiden från sju dagar till en månad. Det förslaget gick dock inte igenom.

So Ra Mi och Pill Kyu Hwang berättade att det tidigare inte fanns något tydligt regelverk för hur en adopterad kunde få tillgång till information om sin adoption. Den som ville få ut dokumentation fick därför gå till adoptionsorganisationerna och hade man tur fick man tillgång till dokumenten. Nu finns det bättre möjligheter att få information, även om det fortfarande finns sekretessregler som begränsar vad som lämnas ut. So Ra Mi och Pill Kyu Hwang hoppas på att kunna utöka möjligheterna för detta ytterligare, men det kommer inte att ske i och med den nya lagen. Det kommer fortfarande att finnas sekretessregler som begränsar vad som kan lämnas ut och fortfarande krävs samtycke från den biologiska föräldern innan dokumentation lämnas ut.

Båda juristerna menade att även om lagändringarna under 2012 innebar förbättringar jämfört med hur det sett ut tidigare så återstår fortfarande problem med dagens regelverk. Ett sådant är det faktum att en del av det sociala välfärdssystemet – den del som avser adoptioner - hanteras av privata aktörer. Ett annat problematiskt område är att adoptionsorganisationerna får ta ut adoptionsavgifter från adoptivföräldrarna. På vilket annat område får man ta ut avgifter för social välfärd, frågade sig So Ra Mi och Pill Kuy. Problem uppstår i och med att lagstiftningen tillåter dessa avgifter. Detta har bidragit till behovet att återigen se över lagstiftningen på området.

Rådgivning till biologiska föräldrar

So Ra Mi förklarade att det finns två typer av rådgivning; den rådgivning som ges till adoptivföräldrar och den som ges till de biologiska föräldrarna. Rådgivningen till blivande adoptivföräldrar genomförs i dagsläget av adoptionsorganisationerna men kommer framöver att skötas av ministeriet. Lokala myndigheter ansvarar sedan 2021 för rådgivningen till biologiska föräldrar, vilket framgår av *Child Welfare Act* artikel 15 (6).

Vi frågade vad de tycker om de lokala myndigheternas möjligheter att ge rådgivning. So Ra Mi menade att det är bättre att lokala myndigheter står för rådgivningen då det kan ifrågasättas huruvida adoptionsorganisationerna, som har ett tydligt intresse i frågan, lägger alla korten på bordet och ger tillräcklig information om tillgängligt stöd. De lokala myndigheterna har dock endast skött rådgivningen under de senaste två åren och är fortfarande i startskedet. Detta är en arbetsuppgift som kräver expertis, kunskap och erfarenhet. Ministeriet tillhandahåller utbildningar och erbjuder vägledning, men det är ändå osäkert vilken kompetens och kapacitet de personer som ska utföra rådgivningen har. Ofta har de även andra arbetsuppgifter och är dessutom anställda som konsulter eller under osäkra anställningsformer. Samtidigt poängterade Pill Kuy Hwang att en stor förändring har skett. När adoptionsorganisationerna stod för rådgivningen var det inte mycket till rådgivning, de ville först och främst få till ett smidigt adoptionsförfarande. Han menade även att vissa lokala kommittéer inte fungerade så bra när det gällde överväganden av alternativ till adoption, men nu är kommittéerna mer aktiva, vilket är en stor förändring.

De uppgav vidare att rådgivningen är mer neutral nu jämfört med tidigare. Enligt lag är det statens ansvar att se till att barnet uppfostras av ursprungsfamiljen, därefter hos en familj genom nationell adoption, och i sista hand hos en familj genom internationell adoption. När organisationerna gav rådgivning behövde de inte överväga alternativ till adoption. Nu behöver de vara säkra på att adoption är det bästa alternativet för barnet och ge information om vilket stöd som finns tillgängligt. Även korttidslösningar övervägs, så som fosterhem, om problemet är att föräldern inte kan ta hand om barnet på grund av att föräldern går i skola eller försöker hitta ett arbete. De kan inte svara på om rådgivningen är helt och hållet neutral, men de ser en förflyttning mot vad som är barnets bästa och bort från det adoptionsfokus som rådde tidigare.

Statlig tillsyn över adoptionsorganisationerna

Ett återkommande ämne under mötet var de problem det innebär att en del av den sociala välfärden ligger inom den privata sektorn. Vi tog därför upp frågan om statens tillsyn över adoptionsorganisationerna. Både So Ra Mi och Pill Kuy menade att den statliga tillsynen inte lever upp till förväntningarna. So Ra Mi förklarade att myndigheterna under sextio år varken hade vilja eller mandat att granska adoptionsorganisationerna. Nu kan de utöva tillsyn i större omfattning. De berättade om ett fall från 2014 där en av adoptivföräldrarna hade orsakat den adopterades död. En granskning gjordes då av den berörda adoptionsorganisationen, Holt, där flera felaktigheter uppdagades. Bland annat hade kravet på sju dagarnas betänketid innan samtycke får lämnas av den biologiska föräldern inte efterlevts. Mot bakgrund av detta bestämde det ansvariga ministeriet, Ministry of Health and Welfare, att årliga granskningar av adoptionsorganisationerna skulle genomföras. So Ra Mi och Pill Kuy förklarade att det trots detta inte skett någon granskning sedan 2014.

I och med de kommande lagändringarna kommer ministeriet att få större insyn när fler uppgifter flyttas från privata aktörer till statliga. Vi frågade om de anser att myndigheterna har tillräcklig förståelse för, och insikt i, adoptionsprocesserna. Pill Kuy Hwang var osäker och berättade att det finns en oro att myndigheterna och staten leds av adoptionsorganisationerna. Han efterlyste även stöd vid ursprungssökning och återförening, där det finns behov av stöd men där lagen inte ställer några krav på detta.

Uppgifter om oegentligheter

Pill Kuy Hwang har inte hört talas om några specifika fall där det funnits indikationer på oegentligheter, men nämnde att det är många uppgifter som uppdagats de senaste två åren om tidigare händelser. Han ansåg även att adoptionsorganisationernas uppfattning att de inte har gjort något fel är problematisk. So Ra Mi nämnde att ett antal fall granskas av Truth and Reconciliation Commission och menade att misstankar om oegentligheter är något som behöver utredas. Idag krävs domstolsbeslut för att en adoption ska genomföras, vilket innebär att allt kontrolleras mer än det gjorde förut.

Vi frågade vilka de största utmaningarna och riskerna för oegentligheter är idag. Pill Kyu Hwang betonade att förutom det vanskliga med privata aktörers inblandning, så är den nya lagen om anonyma födslar mycket problematisk och kan leda till fler kränkningar av mänskliga rättigheter. Han förklarade att förslaget kommer från adoptionsförespråkare och adoptionsorganisationer, utan att hänsyn har tagits till vad som är bäst för barnet. Även idag kan adopterade behöva dra i egna trådar för att få tillgång till information och även om det gått årtionden menade han att man inte kommit så långt. Adopterade skickas fram och tillbaka mellan olika organisationer och bristen på en central samordning blir påtaglig. Han efterlyste därför även ett ramverk för rådgivning i denna del av adoptionsprocessen.

3.5 Truth and Reconciliation Commission

Vi besökte Truth and Reconciliation Commission (TRC) på deras kontor och fick träffa Woo Won Ku, chef över utredningsavdelning 7, tillsammans med fyra av utredarna. De inledde med att berätta om kommissionen och dess uppdrag. Den skriftliga presentation som MFoF fick ta del av vid mötet finns som bilaga i ärende AD 2023-368.

TRC, som är ett självständigt statligt organ, inrättades den 10 december 2020. De består av nio medlemmar, varav en är utvald av presidenten. Kommissionens uppdrag är att utreda sanningen bakom påstådda överträdelser och kränkningar av mänskliga rättigheter som ska ha skett mellan åren 1910–1990, bland annat under den japanska ockupationen och under Koreakriget på 1950-talet. Kommissionens uppdragstid är tre år från starten den 27 maj 2021 med möjlighet till ett års förlängning. Utredningen är inte avsedd att användas i syfte att väcka åtal, utan handlar om att ta reda på sanningen och möjliggöra försoning. Under 2022 beslutade TRC att även inkludera internationella adoptioner i utredningen.

Den som ville få sitt ärende granskat av kommissionen kunde under en viss tid lämna in en anmälan om detta. TRC hade fram till och med den 1 januari 2023 376 pågående ärenden rörande internationella adoptioner från elva olika länder, varav 22 som rör adoptioner till Sverige.⁷

TRC prioriterar att utreda ärenden som avser äldre personer eller där viktig information kan riskera att försvinna. Vissa frågor utreds initialt på gruppnivå för att se om det går att bekräfta påståenden om övergrepp eller brott mot mänskliga rättigheter. Om detta bekräftas kan de gå vidare med att utreda individuella fall. De betonade att utredningarna fortfarande pågår och ville av den anledningen inte delge några preliminära slutsatser.

De kunde dock säga att de fall som utreds i Sydkorea skiljer sig från liknande utredningar i andra länder. Det verkar till exempel inte varit tal om organiserad brottslighet eller *baby farms*, som det finns uppgifter om i andra länder, utan istället en strävan att strömlinjeforma tillvägagångssättet för adoption från landet.

De kunde även översiktligt kommentera de svenska ärendena som ingår i utredningen. Enligt anmälningarna rör det adoptioner som genomförts mellan 1960 och slutet av 1990-talet. Ett särskilt utredningsområde avser situationer där de biologiska föräldrarna varit kända men barnet ändå registrerats som föräldralöst. I dessa fall utreds om detta kan ha inneburit en kränkning av barnets rätt till identitet enligt FN:s barnkonvention i och med att uppgifter om barnets ursprungliga identitet och biologiska familj ändrades eller gick förlorade. Ett annat utredningsområde, som föräntlets av uppgifter i de anmälningar som lämnats in, är de situationer där barn adopterades bort utan samtycke eller genom att ha blivit bortförda från sina föräldrar.

TRC hade vid vårt besök påbörjat utredningar i alla ärenden och hunnit besöka två av de fyra stora adoptionsorganisationerna i Sydkorea, de resterade två skulle besökas i närtid. För kommissionen återstår nu att gå igenom all den information de fått in. När det gäller Sverige uppgav de att de fått del av dokumentationen för samtliga 22 personer från SWS (nuvarande KWS). Alla dessa var registrerade som föräldralösa, men sex av de 22 hade information om biologiska föräldrar i sina dokument. Enligt avtalet skulle även den svenska adoptionsorganisationen rapportera om den adopterade hade fått medborgarskap i Sverige, men det framgick inte av handlingarna om detta hade skett i alla fall.

⁷ Mer statistik finns i den skriftliga presentation som MFoF fick ta del av vid mötet (dnr AD 2023-368 aktbilaga 89).

Vi frågade TRC vilken kontakt de har med de svenskar som berörs av deras utredning och hur de får del av resultaten. TRC arbetar med ett flertal länder och har kontakt med adopterades föreningar - för Sveriges del innebär detta Svenska Koreaadopterades Nätverk (SKAN). I början av utredningen har utredarna kontaktat den adopterade via e-post och den som vill kan därför höra av sig till utredarna med frågor.

Utredningen pågår fram till maj 2024. Därefter kommer resultaten tillsammans med rekommendationer att sammanfattas i en rapport som överlämnas till presidenten, enligt plan sex månader senare. Det finns dock en möjlighet att tiden förlängs. När rapporten är klar kommer den att översättas och skickas till de berörda och nationalarkivet samt publiceras på hemsidan.

3.6 National Center for the Rights of the Child

National Center for the Rights of the Child (NCRC) är den myndighet som bl.a. ansvarar för frågor om adoptioner. I och med ratificeringen av Haagkonventionen kommer Ministry of Health and Welfare (MoHW) att bli centralmyndighet och NCRC blir ansvariga för handläggningen av internationella adoptioner. Den skriftliga presentation som MFoF fick ta del av vid mötet finns som bilaga i ärende AD 2023-368.

Under mötet berättade de om sin organisation och de kommande förändringarna i och med ratificeringen av Haagkonventionen. NCRC har sedan starten 2019 arbetat för att stärka barns rättigheter utifrån ett barnfokuserat förhållningssätt. De kommande lagändringarna kommer att innebära att ansvar som tidigare legat på privata aktörer övergår till staten. Detta innebär ett stort arbete för NCRC då de i och med detta bl.a. behöver ta fram praktisk vägledning för verksamma inom sociala myndigheter. De ser dock fram emot ratificeringen och de förändringar som denna medför.

Ursprungssökning

En adopterad person som vill söka sitt ursprung har rätt att få ta del av all information som rör denne själv. Personlig information om biologiska föräldrar lämnas dock bara ut med deras samtycke. Vi frågade om hur man i Sydkorea balanserar en biologisk förälders önskan om anonymitet mot en adopterads rätt att känna till sitt ursprung. NCRC uppger att det pågår debatt om vems rättigheter som kommer först, och är medvetna om att i Europa värderas den adopterades rätt högt, men i Sydkorea anser man att föräldrarnas rätt till anonymitet väger tyngre.

NCRC kommer att ta över adoptionsakterna från adoptionsorganisationerna tillsammans med ansvaret för ursprungssökning. Tidigare har den som vill få ta del av sin adoptionsakt behövt vända sig till den adoptionsorganisation som varit delaktig i adoptionen. För adopterade i Sverige innebär det Korea Welfare Service (KWS, tidigare SWS). Under den två år långa övergångsperioden (2023 – 2025) kan man välja att antingen vända sig till KWS eller till NCRC för ursprungssökning. NCRC uppmanar dock adopterade att i första hand vända sig till adoptionsorganisationen eftersom det än så länge är de som ansvarar för adoptionsakterna. NCRC uppmanade i samband med detta mottagarländerna att tillhandahålla samtalsstöd till adopterade då många av dem mår psykiskt dåligt.

Vi frågade om det finns någon typ av stöd för den biologiske föräldern vid återförening, men så verkar inte vara fallet. NCRC förklarade att den biologiske föräldern inte heller har någon rätt till insyn i adoptionsakten. Däremot kan denne lämna information om sig själv ifall denne vill ha kontakt med det numera vuxna barnet. Enligt deras erfarenhet vill dock den biologiska mamman oftast vara fortsatt anonym, då hon sällan har berättat om graviditeten för familjen.

3.7 Sociala myndigheter

Vi träffade Aekyoung Park, chef för barnskyddsteamet i ett av Seouls distrikt. Aekyoung Park berättade om sitt arbete och de barn hon kommer i kontakt med i tjänsten. De barn som är i behov av omsorg i hennes upptagningsområde har alla föräldrar vars identiteter är kända – barn som överlämnas anonymt, i t.ex. en *baby box*, tas istället om hand av Metropolitan Child Center som tillhör ett annat område.

I Aekyoung Parks område finns ett center för ogifta mödrar. Bland dem finns kvinnor som valt att adoptera bort barnet och det är dessa barns ärenden som oftast hamnar på Aekyoung Parks bord. Mödrarna får genomgå tre rådgivningssessioner med en eller ett par veckor mellan varje tillfälle. Aekyoung Park ser gärna att mamman tar hand om barnet under denna tid, för att därefter göra ett informerat val om hur hon vill gå vidare. Den första rådgivningen ges vanligtvis en vecka efter barnet är fött, vilket också är den tidigaste tidpunkten för att ge ett formellt samtycke till adoption. Efter ytterligare två veckor, om mamman fortfarande står fast vid sitt beslut om adoption, ges rådgivning om adoption.

Utöver de barn som kommer från kända mödrar i centret arbetar Aekyoung Park även med barn som av andra anledningar, t.ex. på grund av misshandel, avlidna föräldrar eller av ekonomiska skäl behöver stöd. De barn som bedömts vara i behov av adoption förflyttas därefter till adoptionsorganisationen Eastern Social Welfare Society (ESWS eller Eastern). Aekyoung Park hade således ingen erfarenhet av KWS.

Barnutredningar

I och med barnutredningen utreds även om mamman kan, och är villig att, ta hand om barnet. De undersöker bland annat under vilka omständigheter barnet kom till och om kvinnan har någon partner. De utreder även kvinnans hälsotillstånd och alkoholvanor och om det kan finnas någon i familjen som kan ta hand om barnet. I sista hand kollar de om det finns boenden för ensamstående. I slutändan är det upp till kvinnan själv att bestämma hur hon vill göra. Vill hon lämna barnet till adoption skickas utredningen till adoptionsorganisationen. I genomsnitt tar utredningen ungefär två månader, räknat från tidpunkten då kvinnan gett uttryck för att hon vill adoptera bort barnet. Alternativ till adoption övervägs, och i och med att hon behåller föräldrarättigheterna kan hon välja att ta tillbaka barnet och ta emot olika former av stöd fram till dess adoptionen är slutförd.

Vi frågade om utredningen bedrivs olika beroende på om barnets föräldrars identiteter är kända eller inte, men eftersom Aekyoung Park huvudsakligen arbetar med ärenden där mamman är känd - det finns ingen *baby box* i hennes distrikt - så kunde hon inte uttala sig om det. Hon påpekade även att det är brottsligt att överge sitt barn även om det sker genom ett lämnande i en *baby box*. Barnen som lämnas i en sådan tas om hand av Metropolitan Welfare Centre och placeras antingen för adoption eller i tillfälliga familjehem.

Genomförandet av barnutredningen och beslutet om att barnet kan adopteras dokumenteras. Den kommitté som beslutar att barnet är tillgängligt för adoption består av sju ledamöter som alla har särskild expertis, exempelvis juridisk sådan. Vi frågade om hur det bestäms vilken adoptionsorganisation som barnet hamnar hos och Aekyoung Park uppgav att det är mamman som väljer vilken av de tre – Eastern, KWS eller Holt – som blir aktuell. Själv har hon endast erfarenhet av Eastern och vet därför inte vilka som väljer KWS eller av vilka orsaker.

Rådgivning till biologiska föräldrar

Om mamman är minderårig närvarar en socialarbetare från mödravårdscentralen. Allt som sägs dokumenteras. Det brukar börja med att kvinnan får berätta hur hon och barnets pappa möttes, hur länge de var tillsammans, deras psykologiska tillstånd och utbildningsbakgrund. Om identiteten på barnets biologiska pappa är känd samlar de in så mycket information om honom som möjligt. Ibland finns pappan i fängelse och då följer socialarbetaren med till fängelset för att inhämta samtycke. Oftast vet de dock inte vem pappan är.

Aekyoung Park berättade om hur de lokala sociala myndigheterna informerar och ger stöd både före och efter barnet är fött. Om mamman väljer att uppfostra barnet själv finns det stöd för ensamstående föräldrar att tillgå. Om föräldern är minderårig finns skola som mamman kan gå för att få sig en akademisk eller yrkesmässig utbildning. Det finns även möjlighet att få stöd för ett eget boende. I och med att många mammor är psykologiskt påverkade eller psykiskt instabila finns även hjälpcenter för dem.

Hon förklarade även hur det blir mer och mer vanligt att föräldrar väljer att inte lämna bort sitt barn till adoption. Anledningen till att de har tre rådgivningssamtal är för att möjliggöra en anknytning mellan föräldern och barnet och uppmuntra deras modersinstinkter. Aekyoung Park uppskattar att ungefär tre av fem som en följd av rådgivningen bestämmer sig för att inte lämna bort barnet till adoption. Mycket, menade hon, beror dock på hur barnet blev till och om kvinnan i fråga har en bra relation med fadern. Om graviditeten var oönskad eller mamman har någon funktionsvariation så är det mer troligt att hon vill adoptera bort barnet.

Om mamman är minderårig behöver både hon och hennes vårdnadshavare samtycka, även skriftligen, till att barnet lämnas till adoption. Ibland har den biologiska mamman en annan åsikt men det är hennes föräldrar som fattar det slutgiltiga beslutet. Att det inte alltid blir som barnets mamma vill betyder inte, enligt Aekyoung Park, att de inte bryr sig om hennes åsikter. De behöver däremot beakta hela familjens situation och inställning i och med att det är i den miljön barnet kommer växa upp.

3.8 Korea Welfare Services

Korea Welfare Services (KWS, tidigare SWS) grundades redan 1954 efter Koreakriget då det fanns ett stort antal barn som på grund av kriget var föräldralösa. Fram till 1980 var fokus internationella adoptioner men efter detta har organisationen utvidgats till andra områden inom social välfärd, bl.a. omsorg och stöd för ogifta kvinnor, äldre, personer med funktionshinder m.m. Vi träffade Kang Shinhye, chef, tillsammans med teamledarna Peak Kyung Hwa och Kim Soo Joo. Den skriftliga presentation som MFoF fick ta del av vid mötet finns som bilaga i ärende AD 2023-368.

Antalet adoptioner har sjunkit ordentligt. Under 2022 förmedlade KWS ca 70 adoptioner inom landet jämfört med 40 till andra länder. Orsaken till de sjunkande adoptionstalen tror de beror på dels de sjunkande födelsetalen, dels att fler ogifta kvinnor i högre utsträckning vill behålla sina barn. I dagsläget samarbetar KWS med sju partnerorganisationer i fyra länder: USA, Kanada, Sverige och Italien. De räknar med färre internationella adoptioner i och med de kommande lagändringarna. Nästa år kommer de knappt att ha några ärenden. De nya lagändringarna innebär att adoptionsorganisationen står inför stora förändringar. Vi uppfattade det som om KWS ska bedriva *post adoption service* ett år till innan NCRC tar över.

KWS har i dagsläget ca 50 anställda och ett tjugotal *affiliated centers*, bl.a. *child care centers* och *single parent care centers*. Totalt rör det sig om ungefär 400 anställda. I Seoul har de tolv anställda som arbetar med adoptioner och sex ytterligare anställda på lokalkontor i andra delar av landet. Totalt är det alltså arton anställda som arbetar med adoption inom KWS, dock bara två som arbetar med internationella adoptioner och tre med stöd efter adoption.

I och med de kommande lagändringarna kommer KWS avsluta sitt arbete med internationell adoptionsförmedling i och med att staten tar över ansvaret för detta. Detta innebär även att samarbetet med Adoptionscentrum avslutas. KWS har samarbetat med svenska Adoptionscentrum sedan 1980-talet – ett samarbete de uppgav sig vara mycket nöjda med. De har även upplevt de svenska adoptivföräldrarna som väl förberedda.

KWS adoptionsförmedling

KWS beskrev hur adoptionsprocessen normalt sett ser ut. Samtycke till adoption kan lämnas tidigast sju dagar efter födseln. Det görs en utredning av om barnet är tillgängligt för adoption, och om kommittén anser att barnet är tillgängligt fördelas barnet till en adoptionsorganisation. När ett ärende kommer till KWS finns två olika spår:

- Om barnet är i behov av omgående skydd/omsorg placeras det i fosterhem.
- Om barnet redan befinner sig på en barninstitution, *child care institution (CCI)*, är det enligt KWS förmodligen bäst att inte byta miljö för barnet, så barnet får bo kvar där under handläggningstiden.

Barnets föräldrar kan uppge önskemål om vilken adoptionsorganisation som blir aktuell. Om det inte finns några särskilda önskemål utgår de lokala myndigheterna från en lista på organisationer som de kan hänvisa barnet till.

Efter att barnet placerats i fosterhem eller på institution matchas barnet med en lämplig familj. Detta sker vid ett möte med matchningskommittén. Kommittén består av bl.a. läkare, jurister, socialarbetare och experter som tillsammans bestämmer vilken som är den bästa matchningen för ett visst barn. KWS förklarade att de under fem månader är skyldiga att försöka hitta inhemska adoptivföräldrar. Först om det inte lyckats kan de försöka hitta adoptivföräldrar från andra länder. Alla matchningsförsök dokumenteras. Det dokumenteras även varför vissa matchningar inte fungerat. All dokumentation skickas sedan till NCRC. När kommittén har ett enhälligt beslut presenteras informationen om barnet för de föreslagna adoptivföräldrarna. Viss information maskeras dock av hänsyn till barnets integritet. Inhemska blivande adoptivföräldrar har möjlighet att träffa barnet innan de beslutar sig för om de vill gå vidare med förslaget. Vid adoption till ett annat land skickar de all information om barnet, inklusive bilder och filmklipp, till den auktoriserade adoptionsorganisationen som sedan förmedlar den till de föreslagna adoptivföräldrarna. Ibland vill dessa inhämta ett utlåtande från en barnläkare innan de bestämmer sig. När de väl bestämt sig meddelar de sin adoptionsorganisation som i sin tur informerar KWS.

Vid inhemska adoption uppgav KWS att om barnförslaget accepteras kan de gå direkt till domstol för godkännande. Vid internationell adoption behöver ministeriet först bevilja utresetillstånd. Inhemska adoption tar ungefär sex-åtta månader innan det slutliga beslutet fattas i domstol. Under tiden kan de blivande adoptivföräldrarna välja att ha barnet i sin vård eller hälsa på barnet när de vill. Vid internationell adoption tar det ungefär fyra-fem månader att få utresetillstånd från ministeriet innan de kan gå vidare till domstolen.

I dagsläget måste blivande adoptivföräldrar från andra länder infinna sig personligen vid domstolen för domstolsprocessen. Det tar ungefär två eller tre månader innan de kallas till domstol, vilket innebär en sammanlagd handläggningstid på ungefär sex-åtta månader. Efter det tar det vanligtvis ytterligare en månad innan domstolen beslutat sig. Svenska adoptivföräldrar kan oftast stanna den tid som krävs och tar med sig barnet när de åker hem igen. Andra åker tillbaka hem och hämtar barnet senare när domen vunnit laga kraft.

Under det första året efter adoptionen följs adoptionen upp genom sex rådgivningssessioner, varav tre ska vara hembesök. Vid inhemska adoptioner är det KWS som sköter hembesöken. I Sverige genomförs de av socialtjänsten. När KWS har kunnat säkerställa att barnet fått medborgarskap i det nya hemlandet kan de avsluta det koreanska medborgarskapet. När barnet blivit vuxet är KWS behjälpliga med ursprungssökning.

Framtagandet av barnrapport

Den rapport om barnet som skickas till adoptionsorganisationen i adoptivföräldrarnas hemland skrivs av KWS. De utgår bl.a. från den relativt utförliga information de fått av de sociala myndigheterna vid överlämnandet. Underlaget innehåller vanligtvis information om den biologiska mamman och hennes bakgrund, hur hon blev gravid och motiven bakom adoption. De dokument som ingår är födelsebevis (för att visa att barnet är registrerat), samtycke till adoption från modern samt medicinska journaler för barnet.

KWS uppfattning är att utredarna inom socialtjänsten gör sitt bästa för att hitta så mycket information om den biologiska pappan som möjligt, men ofta har mamman ingen kontakt med, eller information om, pappan.

Vi bad KWS berätta mer om adoptionsakterna och vad som ingår i dem, hur de är upplagda och vilken dokumentation som den svenska adoptionsorganisationen får del av. KWS uppger att all information de får från lokala myndigheter, utöver sådant som är personligt identifierande information, skickas till Adoptionscentrum.

MFoF begärde inför denna resa ut ett antal akter i avslutade adoptionsärenden från Adoptionscentrum. Vid genomgången av dessa konstaterades att i de fall då ett underskrivet samtycke inte fanns med bland de handlingar som skickats till den svenska adoptionsorganisationen fanns istället ett intyg från KWS om att samtycke finns. Vi frågade därför KWS om anledningen till detta. KWS förklarade att de efter 2012 måste inkludera mammans samtycke i akten, förutom vid adoptioner av barn som lämnats i *baby box*. All dokumentation delas även med den auktoriserade adoptionsorganisationen i det andra landet, så att den finns tillgänglig för barnet. Undantaget är viss information om den biologiska familjen som på grund av nationella sekretessbestämmelser inte får lämnas ut. I dessa fall skriver därför KWS ett separat intyg till stöd för att ett underskrivet samtycke finns.

Enligt Haagkonventionen måste moderns samtycke ha lämnats frivilligt och vi frågade därför hur det säkerställs att detta har skett. KWS svarade att barnets biologiska familj måste ha gått på rådgivning hos lokala myndigheter innan samtycke kan lämnas, och KWS förutsätter därför att samtycket lämnats frivilligt. De uppger att allt är nogt dokumenterat rörande rådgivningen och att socialsekreteraren måste ge all information under rådgivningen om alternativen och möjligheterna till stöd, innan adoption kan bli aktuellt.

Beaktande av subsidiaritetsprincipen

Vi bad KWS berätta vad de gör för att hitta en inhemsk familj till ett barn. KWS förklarade att de adoptionsorganisationer som finns har viss samverkan men att det inte är möjligt för dem att rutinmässigt kontrollera med alla övriga adoptionsorganisationer innan man går vidare till att matcha barnet med utländska adoptivföräldrar. Anledningen är att det inte finns något centraliserat system för att samla information och samarbeta på det sättet. Informationen om inhemska adoptivföräldrar finns däremot hos NCRC, eftersom adoptionsorganisationerna är skyldiga att rapportera den, men adoptionsorganisationer som KWS har inte tillgång till den.

Gällande intresset för inhemsk adoption förklarade KWS att de sedan 2021 inte får några nya ansökningar. De upplevde även att det kan vara svårt att hitta lämpliga inhemska adoptivföräldrar, bland annat på grund av att koreanska blivande adoptivföräldrar är mer konservativa och medvetna om barnets medicinska bakgrund och vad detta kan innebära för dem. Det läggs därför mycket fokus på de biologiska föräldrarnas psykiska hälsa, rökvanor eller eventuellt drog- eller alkoholbruk.

Frågor om kostnader, adoptionsavgift och organisationens finansiering

KWS uppgav sig knappt ha någon statlig finansiering. Vid inhemsk adoption får de vid avslutat ärende 2,7 miljoner won per barn (vilket under 2023 motsvarade ca 21 935 SEK)⁸ från lokala myndigheter för att täcka kostnader för att ta hand om barnet. Adoptivföräldrarna betalar ingen avgift.

Vid internationell adoption får KWS ingen statlig ersättning. Istället tas en avgift ut från adoptivföräldrarna via den utländska adoptionsorganisationen genom adoptionsavgiften. Enligt KWS är avgiften 20 000 USD per barn (vilket under 2023 motsvarade ca 212 256 SEK)⁹. Rätten att ta ut en avgift har stöd i lag och beloppet har KWS beräknat utifrån vad det kostar att färdigställa ett barn för internationell adoption. Avgiftens storlek har godkänts av ministeriet och är oförändrad sedan 2012. Adoptionsavgiften ska enligt KWS täcka verksamhetskostnader, personalkostnader, administrativa kostnader och kostnader för att ta hand om barnet.

Vi frågade om det är rätt uppfattat att avgifterna som tas ut för internationella adoptioner finansierar KWS verksamhet men att samma sak inte gäller för inhemsk adoption? KWS svarade att det skulle man kunna säga men samtidigt har de inte många fall av internationell adoption och det tar lång tid för ett barn att bli adopterat internationellt. KWS måste ta hand om barnet och avgiften täcker knappt verksamhetskostnaderna. En del av verksamheten finansieras därför av sponsorer och donationer.

KWS förklarade att det är möjligt för alla att bidra som sponsorer eller via donationer. De har ungefär 6 000 individuella sponsorer, däribland företag och familjer. De som adopterat barn via KWS får bli sponsorer men först efter att adoptionen är avslutad. KWS förtydligade att det är en annan avdelning som jobbar med sponsorer och att denna typ av finansiering gäller alla KWS verksamhetsområden och inte enbart adoption.

Att inhemska adoptioner finansieras av staten men internationella adoptioner finansieras genom den adoptionsavgift som betalas av utländska adoptivföräldrar beror enligt KWS på lagändringarna från 2012. När Special Adoption Act infördes behövde inhemska adoptivföräldrar inte längre betala någon avgift för inhemsk adoption, istället tog staten den kostnaden. Syftet var att främja inhemska adoptioner.

⁸ Genomsnittlig valutakurs för perioden 2023-01-02 – 2024-01-02 från Riksbanken, [Sök räntor och valutakurser | Sveriges Riksbank](#)

⁹ Genomsnittlig valutakurs för perioden 2023-01-02 – 2024-01-02 från Riksbanken, [Sök räntor och valutakurser | Sveriges Riksbank](#)

Om den biologiska föräldern ångrar sitt samtycke och vill ha tillbaka barnet efter en viss period men innan adoptionen är avslutad behöver föräldern inte betala något. KWS kan istället ansöka om kostnadstäckning, dock högst upp till 760 000 won, från lokala myndigheter oavsett hur länge barnet varit i vård eller fosterhem.

Statens tillsyn av organisationen

När det gäller den tillsyn som ministeriet utövar berättade KWS att denna sker två gånger om året. En tjänsteperson från ministeriet besöker organisationen, i juni respektive december. Vid besöket granskas alla akter och förekomsten av vissa dokument kontrolleras. Ministeriet söker även efter tecken på oegentligheter. När tillsynen är avslutad får KWS en skriftlig rapport vid ett möte och skriver sedan under. KWS uppgav att de inte har fått några kommentarer vid tillsynen de senaste fem åren.

Ursprungssökning

De adopterade som i dagsläget vänder sig till KWS för att få information om sitt ursprung adopterades på 1970 - 1980-talen. Utifrån denna tidsperiod finns ofta ingen information om den biologiska familjen. Av 270 personer som gjort ursprungssökning har 55 länkats till ursprungsfamiljen, men en stor andel av de som genomför ursprungssökning har ingen information alls, eftersom föräldrarna inte är kända. KWS uppskattade att ca 70 % av de biologiska föräldrarna ger sitt samtycke till att lämna ut information. Vissa mammor är tveksamma då de kan ha nya familjer som inte känner till att hon adopterat bort ett barn tidigare. Det krävs då mycket rådgivning och övertalning enligt KWS. I dagsläget kan man kontakta antingen NCRC eller KWS för ursprungssökning, men NCRC har enligt KWS inte den expertis som krävs för att hjälpa de biologiska mammorna till viss del.

Efter mötet har MFoF bitt KWS förtydliga om adoptionsavgiften vid internationell adoption används för att täcka kostnader vid nationell adoption. I mailsvar har KWS uppgett att adoptionsavgiften för internationell adoption knappt räcker för att täcka kostnaderna som avser den internationella verksamheten. De har även angett att de, förutom ett statligt bidrag för varje nationell adoption, får statligt bidrag för en person som arbetar med nationell adoption. KWS har vidare förtydligat att de använder donationer och sponsring för att täcka resterande del av kostnaderna för de nationella adoptionerna.

3.9 Rädda Barnen

Vi träffade Mijeong Kang, teamledare, på Rädda Barnens kontor i Seoul. Efter att ha presenterat oss berättade Mijeong Kang om organisationen. Rädda Barnen har funnits i mer än hundra år, innan barnkonventionen, och är fortfarande aktiva i 30 länder. I Sydkorea är de ca 500 anställda. I Mijeong Kangs team - *policy and advocacy team* - är de tio stycken. Den senaste tiden har de arbetat med en kampanj för "child centering adoption" i syfte att få till lagändringar.

Hon berättade om en händelse under år 2017 där ett barn som adopterats inom landet avled till följd av misshandel, men utan att myndigheterna utredde bakgrunden till dödsfallet. Detta bidrog till att Rädda Barnen kontaktade nationalförsamlingen för att få till en ändring i lagen och påbörjade sedan ett eget arbete. En statlig utredning som senare gjordes visade att mellan åren 2015 – 2022 hade uppskattningsvis 6 000 barn aldrig registrerats hos myndigheterna. Av dessa hade 249 barn avlidit. 600 barn hade övergetts i *baby boxar* och 89 stycken hade adopterats bort innan de hade registrerats. Mot bakgrund av detta antogs en ny lag om krav på att nyfödda barn skulle registreras redan på sjukhuset i samband med födseln.

Sydkorea har under oktober 2023 även antagit en ny lag som tillåter att föräldern till ett barn som föds på sjukhus kan få vara anonym. Mijeong Kang förklarade att det fanns motsättningar inför antagandet av denna lag i och med att den skulle försvåra för barnet att senare få veta vem dess förälder var. Men staten var av åsikten att lagen behövdes för att barnen inte skulle överges. Enligt Mijeong Kang kan sambandet ifrågasättas och hon påtalade att den biologiske föräldern måste få tillräcklig information innan man fattar beslutet att vara anonym. Hon är rädd att lagen kommer göra det enklare lämna bort barn baserat på oinformerade beslut, vilket även innebär att barnets rättigheter, så som rätten att få veta sin identitet och sitt ursprung, inte respekteras.

Mijeong Kang berättade om studier som visar på att flertalet ensamstående mödrar har finansiella svårigheter och att staten inte ger tillräckligt stöd till ensamstående efter att ett barn är fött.

Från tidigare möten under resan hade vi fått information om att staten har höjt stödet nyligen och frågade om detta. Mijeong Kang berättade att Rädda Barnen har ett nätverk med ogifta mödrar/ensamstående och de sa att det skett förbättringar men att stödet fortfarande inte räcker. Även kostnader för själva förlossningen leder enligt henne till att kvinnorna föder hemma eller på en toalett. En del kvinnor är inte beredda på att föda barn, vissa vet inte ens om att de är gravida, och har behov av stöd som inte finns eller som finns men som de inte känner till. Detta leder till att barn lämnas till en *baby box*. Hon betonade att det är olagligt både att driva och att lämna ett barn till en *baby box*. Hon nämnde att av tusen barn som lämnas i en *baby box* hamnar 70 – 80 % på institution. Endast 10 % av dem adopteras eller placeras i fosterhem. Hon nämnde även att FN:s barnrättskommitté under 2019 har rekommenderat att Sydkorea förbjuder förekomsten av *baby boxar*. Det finns enligt Mijeong Kang inte stöd i t.ex. Child Welfare Act för att bedriva *baby box*-verksamhet, vilket enligt henne innebär att det inte är lagligt. Mijeong Kang nämnde att domstolar ibland straffar kvinnor för att de har övergett sitt barn, vilket hon tror kan leda till att de inte vågar leta efter barnet och begära att få tillbaka det. Myndigheterna kan inte utöva tillsyn över de som driver *babyboxar* och har därför inte någon insyn. En volontär som arbetat med *babyboxar* skrev en rapport för två år sen så Rädda Barnen har viss kännedom om hur de arbetar, men annars är det ett område där det är svårt att få information.

Lag om anonyma födslar

Mijeong Kang berättade att Special Adoption Act och den nya lagstiftningen om anonyma födslar är i konflikt. Enligt Special Adoption Act måste man registrera barnet och ange uppgifter om mamman. I den nya lagen om anonyma födslar så behöver hon inte lämna några uppgifter. Mamman kan innan födseln, och fram till en månad efteråt, meddela att hon vill vara anonym. Det är därför lätt att ändra sig om man t.ex. får ett barn med funktionshinder. I Sydkorea är det svårt för familjer med barn som har funktionshinder. Hon förklarade att för att genomföra en anonym födselregistrering behövs endast samtycke från modern även om kvinnan är gift. Vid t.ex. adoption måste däremot båda föräldrarna samtycka. Detta innebär att mamman i enlighet med den nya lagen i praktiken skulle kunna överlämna barnet till adoption utan den andra förälderns samtycke.

Rädda Barnen har framfört kritik mot denna nya lag till nationalförsamlingen. De hade även möjlighet att innan lagen antogs tillsammans med andra organisationer framföra sina synpunkter. De bad då nationalförsamlingen att avvakta med lagen för att hinna se effekterna av de ännu nya kraven på födelseregistrering, men fick inte gehör för detta.

Adoptionssystemet idag

Mijeong Kang var positiv till att staten blir ansvarig för adoptioner från och med 2025. Inför lagändringen behöver ministeriet utfärda nya riktlinjer och ta fram nya policyer. Ansvaret för utredningen av blivande adoptivföräldrar, inklusive rådgivning och utbildning av dessa, kommer enligt henne fortfarande enligt den nya lagen kunna göras av adoptionsorganisationer.

Ursprungssökning

Möjligheterna till ursprungssökning är ett stort problem i Sydkorea. NCRC ska från och med 2025 vara de som tillhandahåller informationen, men för det behövs ett system och ekonomiska och personella resurser. Myndigheterna måste vara förberedda. I dagsläget finns inget team för adoptionsfrågor på ministeriet, endast en tillfällig avdelning. Mijeong Kangs uppfattning är att NCRC håller på att förbereda sig inför de kommande förändringarna och därmed inte delar med sig av någon information. Hon har även uppfattat en ovilja från adoptionsorganisationernas sida att lämna över informationen till NCRC och ser en risk för att NCRC inte kommer att få alla handlingar från dem.

Uppgifter om oegentligheter

Mijeong Kang har inte några uppgifter som skulle kunna indikera oegentligheter i de adoptioner som nu genomförs i landet, bortsett från ett fall där ett adopterat barn ska ha visat sig ha ett funktionshinder som adoptivföräldrarna inte känt till och det möjligtvis kunde ha berott på brister i informationen från adoptionsorganisation.

Önskade förbättringar

Rädda Barnen vill se förbättringar på flera områden. Barns röster är inte lika starka som vuxnas och därför blir deras rättigheter lätt försummade. Det är därför viktigt att alltid ha barnets bästa i fokus och inte låta den biologiska familjens eller adoptionsföräldrarnas önskan väga över till nackdel för barnet. Barn har rätt att veta vilka deras föräldrar är och rätt att vara med sina föräldrar och adoption ska vara en sista utväg. Staten måste ge det stöd som behövs för att detta ska kunna upprätthållas.

Rädda Barnen motsätter sig den nya lagen som tillåter anonyma födslar och är oroade för att fler barn kommer att överges utan att den andre biologiska förälder får veta det. Mammorna måste få rådgivning inför detta beslut. De möjligheter till rådgivning som tillhandahålls nu är inte tillräckliga och här behöver staten skjuta till mer resurser. Jämfört med övriga OECD-länder lägger koreanska staten hälften så mycket resurser på barn och familjer. Rädda Barnen anser att den borde vara på samma nivå som övriga OECD-länder.

Situationen för barn på institution

Många barn med funktionshinder m.m. stannar på institution tills de är 18 år. Det kan därefter vara svårt för dem att anpassa sig till samhället utanför. Mijeong Kang nämner ett par exempel där det slutat med att personerna begått självmord. När detta inträffat har det uppmärksammats och lett till lagändringar, främst genom förbättringar av möjligheter till ekonomiskt stöd. Det är dock inte bara den typen av stöd som behövs, menade hon, utan även känslomässigt och socialt stöd.

3.10 KoRoot

KoRoot är en icke-statlig organisation som grundades 2003 med syftet att stötta adopterade koreaner utomlands. Vi träffade Helen Noh, professor i socialt arbete vid School of Social Welfare, och Chris Kim, manager på KoRoot. Det skriftliga underlaget som MFoF fick ta del av vid mötet finns som bilaga i ärende AD 2023-368.

Helen Noh inledde med att presentera sig och berättade om hur hon blev intresserad av adoptionsfrågor. I början av 1990-talet arbetade hon själv på adoptionsorganisationen Holt, men förklarade att hon inte gillade "entreprenörstänket" och flyttade istället till USA där hon gjorde sin masters vid University of California, Berkeley. Hon har även varit med i forum för barns rättigheter, arbetat med revisionen av *Special adoption law* och därefter gjort en studie av mänskliga rättigheter och internationella adoptioner.

Chris Kim, som arbetat på KoRoot de senaste tio åren, berättade för oss om organisationen som grundades utifrån ett behov av en icke-statlig organisation som arbetade för adopterade. KoRoot har bl.a. drivit gästhus för adopterade som kommer till Sydkorea för att söka sitt ursprung. Vid mötet berättade Chris Kim dock att det inte är säkert att de kommer kunna fortsätta med detta då det uppstått problem med lokalerna de tidigare hyrt.

Adoptionssystemet i allmänhet

Helen Noh gav oss en genomgång av forskning på området. Hon visade oss statistik över antalet födda barn i Sydkorea jämfört med antalet barn som adopterats bort och förklarade att landet har adopterat bort åtta gånger fler barn än Kina, trots att Sydkorea haft fallande födelsetal ända sedan 80-talet. Hon berättade även att det finns ett stort mörkertal av barn som adopterats bort. Så länge privata aktörer bedriver adoptionsverksamhet kommer pengarna att vara det viktigaste, menade hon. Sydkorea har egentligen möjlighet att ta hand om de barn som adopteras bort internationellt. Anledningen till att landet trots detta har adopterat bort ett så stort antal barn är, enligt henne, att det finns pengar att tjäna på internationella adoptioner.

Staten har, i vart fall tidigare, bidragit till att upprätthålla detta, menar Helen Noh. Hon nämner att innan Special Adoption Act infördes 2012 fanns en riktlinje om att adoptionsorganisationerna skulle försöka hitta inhemska adoptivföräldrar till barn i behov av adoption under fem månaders tid, men att det kunde göras undantag för barn med funktionsnedsättningar som då kunde gå direkt till internationell adoption. Hon förklarade hur definitionen av "funktionsnedsättning" därefter ändrades till att omfatta även mildare diagnoser och övergående problem, vilket medförde att fler barn kunde adopteras internationellt. Om barnet hade gomspalt, hål i hjärtat eller klumpfot kunde det räknas som funktionsnedsättningar som motiverade undantag från nationell adoption. Även biologiska föräldrar som rökte eller drack medförde att barnet ansågs ha en funktionsnedsättning. Dessa fysiska förutsättningar bedömdes på Helen Nohs tid på adoptionsorganisationen Holt som mindre avvikelser som kunde opereras, men i Sydkorea kategoriserades det istället som att barnet hade en funktionsnedsättning, vilket ledde till att fler barn adopterades utomlands.

Helen Noh förklarade vidare hur det, tvärt emot informationen som förmedlas av adoptionsorganisationerna, visst finns tillräckligt med inhemska adoptivföräldrar. Föreställningen om att sydkoreaner inte är villiga att adoptera äldre barn, barn med särskilda behov eller som vistats på institution, menar hon inte stämmer. Hon visade oss statistik på skillnaden mellan inhemska respektive internationella adoptioner, där en större andel äldre barn adopteras nationellt medan de yngsta adopteras utomlands.

Adoptionsorganisationernas intresse av att förmedla adoptioner till andra länder är dock högt, och koreanska adoptivföräldrar uppmanas, åtminstone tidigare, att välja ut ett barn från ett barnhem och låta organisationerna sköta resten. Detta innebär att de barn som blir tillgängliga för internationell adoption inte har levt på institution. Detta framgår enligt henne även av statistiken som även visar att de barn som adopteras bort internationellt i princip alltid har kända föräldrar. Barnen är även friska och unga. Detta handlar, enligt Helen Noh, om att adoptionsorganisationerna vill kunna tillhandahålla en "perfekt produkt". Adoptionsorganisationerna kan välja vilka barn de vill ta sig an för förmedling. Hon gav exempel på barn med lindrigare eller tillfälliga sjukdomar som adoptionsorganisationerna inte velat ta in för förmedling. Hon berättade om en ogift mamma som funderade på adoption. Hennes barn var sjukt en vecka efter födseln men blev därefter helt återställt, men två av tre adoptionsorganisationer vägrade ta emot barnet eftersom det hade varit sjukt en vecka. Med andra ord var det bara friska barn som accepterades av adoptionsorganisationerna. Helen Noh brukade själv sitta med i en kommitté som beslutade om barn i behov av omsorg och placering av dessa. Hon berättade om ett fall rörande ett barn med en ogift mamma, som uppfostrade barnet tills barnet var drygt ett år gammalt, innan situationen blev för svår och hon ville adoptera bort barnet. Ingen adoptionsorganisation ville ta emot barnet då de tyckte att det var för gammalt.

Helen Noh menade att även om lokala myndigheter numera tagit över exempelvis rådgivningen för den som vill adoptera bort sitt barn så finns fortfarande rester av hur det var tidigare kvar. Adoptionsorganisationerna kan fortfarande påverka vilka barn de vill ta emot eftersom de alltid kan säga att de inte kan hitta familj till de barnen, samtidigt som de sydkoreanska familjerna meddelas att det inte finns barn tillgängliga för dem. Hon förklarade även att adoptionsorganisationerna inte är särskilt benägna att tillämpa den riktlinje som finns om att adoptionsorganisationerna ska samverka med varandra för att hitta inhemska adoptivföräldrar, eftersom det innebär att pengarna då går till en konkurrerande organisation. Det finns så mycket pengar inom internationell adoption, menade Helen Noh. Organisationerna får mer än 20 000 USD för att ta hand om barnet men får även pengar från staten. Utöver detta får de donationer. Eftersom de inte heller behöver utbilda de utländska adoptivföräldrarna, då detta sker i det andra landet, behöver organisationerna inte arbeta särskilt mycket.

MFoF har hört talas om en praxis som inte framgår av lagstiftningen; att endast barn med kända föräldrar adopteras utomlands. Vi frågade Helen Noh om detta, och hon svarade att det inte handlar om att barn från *baby boxes* inte kan adopteras utomlands, men däremot att adoptionsorganisationerna inte vill ta dem. Adoptionsorganisationerna vill ta barn direkt från föräldrarna, för baby box-barnen har man ingen information om. Återigen menar hon att det handlar om att tillhandahålla en perfekt produkt. Hon trodde att det inte är något politiskt beslut som ligger bakom att endast barn med kända föräldrar adopteras internationellt, utan att det är adoptionsorganisationerna som är skälet.

Myndigheternas arbete

Helen Noh var även kritisk till att det i Sydkorea är adoptionsorganisationerna som ansvarar för barnets omsorg när det finns andra lösningar. Hon menar att organisationerna använder barnet för att få sponsring, genom att använda bilder på barnet i kalendrar osv.

Angående myndigheternas förmåga att utöva tillsyn över adoptionsorganisationerna menade Helen Noh att myndigheterna inte har någon expertis eftersom de byts ut hela tiden. Även de lokala myndigheterna betraktar adoptionsorganisationerna som experter.

MFoF frågade om hon har någon uppfattning om hur ofta tillsyn bedrivs och Helen Noh uppgav att om något händer så görs en granskning, men hon vet inte hur ofta det sker i övrigt. Myndigheterna får dessutom bara se det adoptionsorganisationerna vill att de ska få se.

Ursprungssökning och tillgång till information

Chris Kim berättar om KoRoots erfarenheter av möjligheterna att få information vid ursprungssökning. Han berättade om vilken information som är möjlig att få ut enligt lag men menade att den ofta är förfalskad. Födelsedatum kan även vara felaktigt nedtecknade på grund av att man använt sig av olika kalendrar (månkalender respektive den gregorianska kalendern). Numera skickas tre brev till den biologiske föräldern i syfte att få samtycke till informationsutlämnande, men om ingen svarar avslutas ursprungssökningsärendet. Vissa adopterade vill inte söka sitt ursprung via adoptionsorganisationen, utan föredrar att kontakta NCRC, men eftersom adoptionsorganisationen har akten ges de inte så mycket alternativ. Många upplever det även svårt att få svar om ansökan om ursprungssökning ens har kommit in. Det finns en oro bland adopterade att adoptionsorganisationen ska göra sig av med akter eller information.

Kommande förändringar i lagstiftningen

Avslutningsvis tog vi upp frågan om de kommande lagändringarna. Både Chris Kim och Helen Noh framhöll att mycket återstår att göra gällande hur de nya lagarna ska tillämpas och att det finns en osäkerhet kring vad som kommer att hända när NCRC tar över. De nämnde att det finns adoptionsförespråkare med stora påverkansmöjligheter och att det är svårt att säga något om hur det hela kommer att utvecklas. Den nya lagen om födelseregistrering är bra, men Helen Noh sa sig vara förfärad över den lag som tillåter anonyma födslar.

3.11 Human Rights Beyond Borders

Vi träffade Dr Kuyng-eun Lee, från organisationen Human Rights Without Borders, tillika författare till boken "The Global Orphan Adoption System: South Korea's Impact on Its Origin and Development". Dr. Lee inledde med att berätta om organisationen som arbetar för adopterades rätt till sitt ursprung.

Under mötet berättade Dr Lee om de problem som uppstår när adoptioner hanteras av den privata sektorn, bland annat när det gäller möjligheten att få tillgång till information. Hon förklarade att det i Sydkorea finns två sätt att hantera information: publikt och privat. Publik information innehas av staten, medan privat information innehas av privata bolag. Om privat information finns på privata organisationer är grundpremisen att informationen är skyddad. Dr Lee menade att information om adoptioner/adoptionsakter därför borde ligga på staten. Hon poängterade att staten bidrog till att internationella adoptioner kom till, men duckade sedan för ansvaret som hör till. Hon uttryckte även vissa tvivel om att adoptionsorganisationernas akter innehåller sanningen och nämner förekomsten av "paper orphans", d v s barn som registrerats som föräldralösa trots att de haft föräldrar vars identiteter varit kända för myndigheterna.

Hon förklarade att rätten till information om sitt ursprung är en mänsklig rättighet och staten har en skyldighet att säkerställa att denna rättighet upprätthålls. Organisationen har drivit denna fråga sedan 2020 och de tycker sig se en förändring, bl.a. genom ökad uppmärksamhet i media.

3.12 Danish Korean Rights Group

Danish Korean Rights Group (DKR) är en dansk organisation som arbetar för danska adopterade från Sydkorea och deras rätt till identitet och sann bakgrundsinformation. DKRG grundades av Peter Möller och Boon Young Han, själva adopterade från Sydkorea. Vi tog emot Peter Möller och Boon Young Han på hotellet där de inledde med att berätta om sig själva och organisationen.

DKRG startades 2022 men Peter Möller och Boon Young Han har arbetat med frågorna mycket längre än så. De berättade om hur fler och fler för 20 år sedan började hitta sina biologiska föräldrar samtidigt som de kunde se att de i adoptionspappren var dokumenterade som föräldralösa ("orphan"). Peter Möller beskrev för oss hur svårt det var för honom att få tillgång till sina adoptionshandlingar och att det krävdes flera försök, där mer information lämnades ut allt eftersom. I ett av dokumenten fanns uppgifter om hans biologiska mamma, trots att han i andra dokument beskrevs som föräldralös. Han började jämföra sina dokument med andra adopterades från Sydkorea och kunde se likheter mellan dokumenten. Fördelen med att organisera sig, berättade han, var att de nu kunde jämföra dokument i större skala, vilket gav dem en bättre översyn och en möjlighet att urskilja mönster i dokumentationen. De upptäckte bl.a. att det fanns ologiska brister i kronologin, bl.a. att barn adopterats bort innan de blivit tillgängliga för adoption. De kunde även identifiera flera ärenden där samtliga hade samma detaljerade bakgrund och endast namn och födelsedatum varierade. Dessa adoptionsärenden, som avsåg adoptioner innan 1978, hade DKRG en kort tid innan vårt möte presenterat för NCRC.

Adoptioner idag

Vi pratade även om adoptioner i dag och de förändringar som sker på området. En ny lag om att sjukhusen ska registrera barnafödslar är nyligen antagen i Sydkorea, vilket DKRG anser är en positiv utveckling. Lagstiftningen som den såg ut, och i dagsläget fortfarande ser ut i och med att den nya registrerings skyldigheten inte börjar gälla förrän juli 2024, innebär att det nyfödda barnets föräldrar har en månad på sig att själva registrera barnet hos myndigheterna. Detta gör att det är teoretiskt möjligt att registrera barnet som fött av någon annan än dess biologiska förälder, något som DKRG menade händer även i praktiken.

De är däremot mycket kritiska mot den nya lag som tillåter anonyma födslar, vilket de menade legaliserar registreringen av barn med okända föräldrar. DKRG menade att det finns kopplingar mellan adoptionsorganisationer och politiker och att adoptionsförespråkare ligger bakom den nya lagen om anonyma födslar.

DKRG uttryckte sig även mycket kritiskt till de lokala myndigheternas rådgivning och menade att den inte utförs av professionella rådgivare. De påstod även att socialarbetare ännu idag förespråkar adoption och att det skrivs in falsk information i bakgrundsutredningar. DKRG uppgav sig ha kontakt med en socialarbetare på en adoptionsorganisation och menade att de har bevis för att det skapas falska dokument. De nämnde förfaranden där gravida, som efter rådgivning hos socialarbetare på en adoptionsorganisation bestämt sig för att bo på ett hem för ogifta mödrar, försvinner. MFoF uppfattade det som att DKRG menade att adoptionsorganisationen tar barnet efter igångsättning eller kejsarsnitt och förfalskar barnets bakgrund. MFoF påpekade att anklagelserna är allvarliga och bad DKRG skicka alla uppgifter de har till MFoF. Trots påminnelser från MFoF har DKRG, vid upprättandet av denna reserapport, ännu inte lämnat några kompletterande underlag eller ytterligare uppgifter som styrker dessa påståenden.

DKRG var, i likhet med flera andra vi träffat under resan, mycket kritiska till förekomsten av *baby boxes*. De beskrev det som ett sätt att tvätta barns identiteter. Skambeläggandet av kvinnor som får barn utom äktenskapet pågår fortfarande. Babyboxar blir ett sätt för kvinnan att undgå kraven på registrering av barnets födsel, och därmed skammen det innebär att vara en ensamstående mor. Problemen med barn som inte registreras omedelbart efter födseln kvarstår med babyboxar.

DKRG uppfattade att såväl adoptionsorganisationer som kyrkan är positiva till babyboxar då de löser de problem som orsakas av prostitution och tvister mellan föräldrar. De nämnde även att FN uppmanat Sydkorea att sluta med babyboxar och anonyma födslar då detta strider mot flera mänskliga rättigheter. Att babyboxar finns är även en fördel för adoptionsorganisationerna, menade Peter Möller, då det visar på ett fortsatt behov av adoption. Även om endast en mindre del av adoptionsorganisationernas verksamhet nuförtiden handlar om adoption, är deras image viktig för att få inkomster från donationer, menade han.

Hur kan MFoF bidra till att stärka rättssäkerheten?

I slutet av mötet pratade vi om hur MFoF som auktorisations- och tillsynsmyndighet kan stärka rättssäkerheten för barn som adopteras från Sydkorea idag. DKRG lyfte ett område särskilt, nämligen nödvändigheten av en ingående granskning av dokumentationen i pågående adoptioner. DKRG anser att MFoF borde be att få se samtycket till adoption i original, från bägge föräldrarna. För att kunna säkerställa att det är rätt personer som lämnat samtycke behöver man även jämföra med underskriften på personens id-handling. MFoF borde även begära att få veta skälen till adoptionen direkt från föräldrarna. De påminde om att korruption fortfarande förekommer och möjliggör att handlingar tas fram på oriktiga grunder. Om adoptionsakterna granskas i syfte att säkerställa att dokumentationen är korrekt skulle riskerna för detta minska.

4. Sammanfattande kommentarer

Syftet med denna resa var bland annat att MFoF skulle få ökad förståelse för det sydkoreanska adoptionsförfarandet så som det ser ut idag, vilka risker som finns, och hur det kommande tillträdet till Haagkonventionen fortskrider.

Till skillnad från många andra ursprungsländer som Sverige har pågående adoptionssamarbeten med utmärker sig Sydkorea genom att vara ett rikt och väl utvecklat land med en låg befolkningstillväxt. De barn som adopteras från Sydkorea är ofta relativt unga och normalt utvecklade. I princip alla barn som adopteras till Sverige har minst en förälder vars identitet är känd, ofta en ensamstående mamma. Skälen till adoption förefaller vara upplevda svårigheter för kvinnor att uppfostra ett barn i ett samhälle där det är ett socialt stigma att vara ensamstående förälder, med outvecklad barnomsorg och ekonomiska hinder som bidragande faktorer.

Flera av de vi träffade under resan ansåg att lagändringarna under 2012 gjort skillnad till det bättre och att det över tid skett en förflyttning inom adoptionsområdet till ett mer barnfokuserat förhållningssätt. Flera upplevde även att rådgivningen som ges till de som överväger att adoptera bort sitt barn blivit mer neutral efter att lokala myndigheter tagit över uppgiften från adoptionsorganisationerna och att fler i slutändan väljer att behålla sitt barn. Situationen för ogifta mammor har även den förbättrats under de senaste åren, bl.a. genom ökade möjligheter till ekonomiskt stöd. Detta motsvarar dock, enligt flera av de vi träffat, inte de behov som finns och kan möjligen motiveras mer av en önskan att förbättra de sjunkande födelsetalen än en genuin politisk vilja att förbättra situationen för denna grupp.

En kritik som framförts mot det nuvarande adoptionssystemet är att det finns mycket pengar inom internationella adoptioner. Vid mötet med den adoptionsorganisation som svenska Adoptionscentrum samarbetar med blev det tydligt att de statliga åtgärder som syftar till att främja inhemska adoptioner – att någon adoptionsavgift inte tas ut för sydkoreanska adoptivföräldrar och adoptionsorganisationernas kostnader istället (delvis) täcks av staten – leder till en stor skillnad i vilken ersättning adoptionsorganisationen får för inhemska respektive internationella adoptioner, där den senare genererar tio gånger högre intäkter. Även om den ersättning som organisationen tar ut för internationella adoptioner är rimlig, och inte innebär att någon gör ekonomisk vinst eller att möjligheten för barnet att växa upp inom landet inte beaktas i det enskilda fallet, så kan detta enligt MFoF ändå innebära ett incitament för adoptionsorganisationerna att främja internationella adoptioner istället för att försöka hitta en långsiktig lösning för barnet inom landet.

Det sydkoreanska adoptionssystemet genomgår just nu ett flertal förändringar. De nya lagarna, som träder i kraft under 2025, innebär att staten tar ett större ansvar över adoptionsprocessen. De vi träffat som varit kritiska mot nuvarande system har varit positiva till denna förändring. Den nyligen införda lagen som kräver att nyfödda barn förs in i myndigheternas register redan på sjukhuset har även framförts som något som kan minska risken för oegentligheter. Det finns dock farhågor om bristande kompetens och erfarenhet hos de myndigheter som tar över arbetsuppgifterna från adoptionsorganisationerna.

Under resan har vi även hört återkommande kritik mot den nyligen antagna lag som tillåter att en kvinna som föder barn på sjukhus kan välja att göra det anonymt i förhållande till barnet, något som avsevärt försvårar barnets möjlighet att få kännedom om sitt ursprung och sina släktförhållanden. Förekomsten av babyboxar är också något som flera av de vi mötte varit starkt kritiska mot av samma anledning.

En konsekvens av de kommande förändringarna är att den adoptionsorganisation som svenska Adoptionscentrum samarbetat med sedan 1980-talet inte längre kommer att förmedla barn för internationell adoption. Detta innebär i förlängningen att Sverige inte längre kommer ha något aktivt adoptionssamarbete med Sydkorea. I och med de kommande årens förändringar på adoptionsområdet är det i dagsläget inte möjligt att säga något om, och i sådana fall i vilken omfattning, ett fortsatt adoptionssamarbete med Sydkorea kan bli aktuellt. De frågor som nämnts ovan om bl.a. myndigheternas hantering av adoptionsärenden, inklusive rådgivningen till biologiska föräldrar, samt möjligheterna för en adopterad person att få kännedom om sitt ursprung blir i sådana fall särskilt angelägna att följa upp. MFoF kommer oaktat detta även fortsättningsvis bevaka resultatet av Truth and Reconciliations utredning samt samarbeta med Sydkorea gällande myndighetens stöd vid ursprungssökning.

Bilaga 1: MFoF:s program i Sydkorea

Dag	Tid	Vem	Plats
<i>Tisdag 10 oktober</i>		(Resdag)	
<i>Onsdag 11 oktober</i>	15:00 – 16:00	Ambassadör Daniel Wolvén	Svenska ambassaden i Seoul, 8th floor Danam Tower, 10 Sowol-ro, Jung-gu, Seoul
<i>Torsdag 12 oktober</i>	10:00 – 11:30	Minjeong Kim, Korea Unwed Mothers Families Association	Korea Unwed Mothers Families Association, 4th floor, 46 Yeonhuimat-ro, Seodaemun-gu, Seoul
	13:30 – 15:00	Hyunsook Jeon, The RuthTable	Svenska ambassaden i Seoul, 8th floor of Danam Tower, 10 Sowol-ro, Jung-gu, Seoul
	15:30 – 17:00	Professor So Ra Mi och Pill Kuy Hwang	Svenska ambassaden i Seoul, 8th floor of Danam Tower, 10 Sowol-ro, Jung-gu, Seoul
<i>Fredag 13 oktober</i>	10:00 – 11:30	Truth and Reconciliation Commission	5th floor of Namsan Square Building, 173, Toegye-ro, Jung-gu, Seoul
	13:00 – 14:00	Aekyoung Park, Child Protection Agent of Seodaemun District	National Center for the Rights of the Child, 6th and 7th floors of the 71G Tower in Sambong-ro, Jongno-gu, Seoul
	14:00 – 15:00	Vice President, Ko Keumran, director Jang Whajung och Woo Shik Bae, Child Alternative Care Office/Adoption Services Center, National Center for the Rights of the Child	National Center for the Rights of the Child, 6th and 7th floors of the 71G Tower in Sambong-ro, Jongno-gu, Seoul
	16:00 – 17:30	Korea Welfare Services (KWS)	Korea Welfare Services, 7th floor, 21 Nonhyeon-ro 86-gil, Gangnam-gu, Seoul
<i>Måndag 16 oktober</i>	10:00 – 11:30	Mijeong Kang, Save the Children	Save the Children, 174, Tojeong-ro, Mapo-gu, Seoul
<i>Tisdag 17 oktober</i>	10:00 – 11:30	Professor Helen Noh, och Chris Kim, KoRoot	KoRoot, 125-10 Jahamun-ro, Jongno-gu (53-56 Cheongwoon-dong)
	14:00 – 15:30	Dr. Kyung-eun Lee, Human Rights Beyond Borders	5th floor, 28 Kyungheegung-gil, Jongno-gu, Seoul (Shinmun-ro 2-ga, Seogwang Building)
	16:30 – 18:00	Peter Möller och Boon Young Haan, Danish Korean Rights Group	Courtyard By Marriott Seoul Namdaemun
<i>Onsdag 18 oktober</i>			
<i>Torsdag 19 oktober</i>		(Resdag)	
<i>Fredag 20 oktober</i>		(Resdag)	

